

Akın Sevinç

HAYAT
BELİRTİSİ

öyküler

Akın Sevinç
HAYAT BELİRTİSİ

TÜRK YAZARLARI

Yayın Yönetmeni : İlknur Özdemir
Dizgi : Serap Kılıç
Düzelti : Nurten Sönmezcan
Montaj : Mine Sarıkaya
Kapak Düzeni : Semih Özcan

İç Baskı : Özal Basımevi
Kapak Baskı : Çetin Ofset
Cilt : Ze Ciltevi

Kapaktaki Resim: Metehan Özcan

1. basım : 2002

ISBN 975-07-0153-4
© Akın Sevinç / Can Yayınları Ltd. Şti. (2002)

Akın Sevinç HAYAT BELİRTİSİ

ÖYKÜLER

CAN YAYINLARI LTD. ŞTİ.
Hayriye Caddesi No. 2, 80060 Galatasaray, İstanbul
Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33
web sayfamız: <http://www.canyayinlari.com>
e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Akın Sevinç, 7 Kasım 1973'te Eskişehir'de doğdu. İTÜ Mimarlık Fakültesi'ni bitirdi. Aynı fakültede yüksek lisansını tamamladı; doktora çalışmasını sürdürüyor. Üniversite yıllarında bebek bakıcılığı, gazetecilik, oyunculuk ve radyo programcılığı yaptı. Uluslararası Plastik Sanatlar Derneği'nin düzenlediği sergilerde işlerini sergiledi: *May/a/day* ve *Ucopia*. Yurtiçinde ve yurtdışında değişik üniversitelerde tasarım dersleri verdi. Halen, Yeditepe Üniversitesi'nde görevli. İlk öyküsü 1996'da *Varlık* dergisinde yayımlandı: *Yolcu*. 1997'de Yaşar Nabi Nayır Gençlik Ödülü'nü öykü dalında kazandı. Öyküleri; *Varlık*, *Adam Öykü*, *Üçüncü Öyküler*, *Öyküden Bir Bilet: Gidiş-Dönüş* dergilerinde yayımlandı. İnceleme ve denemelerini değişik dergilerde yayımlıyor. '*Hayat Belirtisi*', yazarın ilk kitabı.

anneme...

*neyse ki
aramızdaki his
sözcüklere bürünmeye
gerek duymuyor.*

İÇİNDEKİLER

Prova	11
Ilık	23
Durup Dururken	37
Isırık	47
Kârdan Adam	57
Şaka Gibi.....	69
Suni Teneffüs.....	81
El Üstünde Kaydırmaca	95
Çekilecek!.....	107

prova

Gidip sorabilsem o da hatırlayamaz, o gün neye kızıp bağıştığımızı, ama küskünlüğümüz iki haftadır sürer gider. Aynı evin içinde, birbirine yabancı iki insanı oynar dururuz. Daha önceden tanışmamış iki insan bile, kendilerinden başka kimsenin olmadığı bir mekânda aniden karşılaşsa, birbirine gözleriyle de olsa bir selam verir, kısacık sürecek olsa da içten bir sıcaklık yaratırlar. Biz bu durumlarda onu da yapamayız. Beslediğimiz ve sürdürdüğümüz bir öfke vardır. Birimiz tutup bu öfkeyi, uzaklığı, oyunu, soğukluğu sona erdirmeye kalksa, bunun sonraki kavgalarımızda yeni saldırı malzemelerine dönüşeceğinden hiç kuşquamuz yoktur. O yüzden de yakınlaşmaz, sokulmayız birbirimize. Birlikte keyif içinde geçirme şansını kaybettiğimiz saatleri kazanç sayarız. Bu durumdan ikimiz de memnun olmasak da, böyle kabulleniriz, gider.

Yaşanan bu uzaklıkların sayısı, birkaç aydır, ikimizin de sonradan anlam veremeyeceği biçimde artar. Kavgalarımızın nedenleri hep aynı; harcamalarımındaki kontrolsüzlük, birbirimizden

habersiz çağırduğumuz misafirler, yüklü faturalar, özel hayatıma yönelik eleştirileri, ona karşı ilgisizliğim... Bardağı taşıran son damla genellikle, durduk yerde ikimizden birinin tepesini attırarak bir telefonun gelmesi, vurdumduymazlık sonucu söylenen bir söz, tembihlenenlerden bazılarının unutulması ya da söylediğimiz bir şeyin yanlış anlaşılması gibi sudan sebepler olur. Kısacık bir bağırsık çağırıştan sonra ev, günler ve geceler boyu sürecek bir sessizliğe bürünür. Susarız. Aynı evi paylaşan anne-kız değil de bir pansiyonun odalarını ilk ve son geceliğine kullanan iki yabancı oluveririz kendi evimizde; kısık sesli ama ayrı odalarda seyredilen, çoğunlukla aynı televizyon programları, kullanılan her mutfak eşyasının hemen çalkalanıp yerine kaldırılması, kısa kesilen tuvalet keyifleri, göz göze geldiğimizde ifade-sizleşiveren bakışlar... Olan yine bize olur. Ben, iş çıkışı sevimsiz yerlerde tek başıma ayaküstü bir şeyler atıştırırım. Ödediğim her hesap sonrası eve doğru yürürken yiyip içtiğimin parasını tekrar tekrar aklımdan toplarım. Hesabın doğru olup olmadığını kestirmeye çalışır, gereksiz yere harcadığım paraları düşünürüm. Her akşam eve döndüğümde, toplanmamış yatağıma bakar, sabah dertop edip bıraktığım yorganı serip sermemek arasında bocalarım. Ertesi gün giyeceklerimi ütölemek için ütüyü arar, bir türlü bulamam. İnadımdan soramaz, ütü gerektirmeyen bir şeyler bulup çıkarırım. Sabahları kendim uyanmak zorunda olduğumdan, tik taklarından nefret ettiğim halde, çalar saati odama alıp uyumaya çalışırım.

O, her defasında yalnızca kendisine yetecek

kadar yemek yapmak için mutfağa girer, ama yemeğin malzemesini hep çok kaçıır. Koca bir aileyi doyuracak kadar yemek yapar. Günlerce ısıtıp ısıtıp aynı yemeği yemek zorunda kalır, sonra da bıkar ve söylene söylene döker. Kendi dağınıklığını bir çırpıda toplayıp benimkilere ilişmediğinden bütün gün canı sıkılır. Elbezlerinin kenarlarına üst üste makine geçer; eski tüllerin arasına süngerler koyar; desen desen bulaşık bezleri yapar. Mutfak dolaplarının içinde ne var ne yok hepsini indirip tozlarını alır. Gelen faturaları kendisi gidip ödeyemeyince, dikişe gittiği evin hanımlarından, yolları düştüğünde onun faturalarını da yatırmalarını rica eder. Hanımların bin bir naz yaparak faturaları yatırmayı kabul eden çocuklarına utana sıkıla teşekkür eder, küçük hediyeler alır, söküklerini diker, pantolonlarını kısaltmak zorunda kalır...

Eve geç geldiğim bir akşam, her tarafı saran yaprak sarması ve bamya kokusunu, ağızları sıkı sıkı kapatılıp buzdolabının diplerine yerleştirilmiş dolu tabakları bulurum. Çıkarıp yiyemem. Çöpe atılmış bamya başlarıyla yaprak saplarının üzerine, o akşam alışık olmadığım halde onsuz gittiğim filmin biletlerini, sırf inat olsun diye, görebileceği şekilde bırakırım. Sabah uyanıp çaydanlığı boşaltırken biletleri görünce, bu sefer o kızışacaktır. Aylardır o filmin ne zaman gösterime gireceğini sorup durmuştur. Film arasında aldığım patlamış mısırın yarısını yiyemeyip koltuğumun altına bırakmış olurum. O olsa sarıp çantamıza koymuş olur, evimize gelince çıkarır, biraz ısıtır yeriz. Ya da o olsa o mısır artmaz. Film sırasında birbirimizin kulağına eğilip fısıfısıf yorum-

lar yaparken bitiriveririz kutudaki mısırlarımızı. Ben gelmeden alelacele yaptığı, kendi yemek zorunda kaldığı o enfes yemekleriyle sofrada tek başınayken ya da benim dandini odamın kapısını sımsıkı kapatıp bütün evi çiçek gibi derleyip toparlarken, tek başına çıktığı alışverişlerden dönüşte sık sık durup soluklanırken, o da mutlu değildir.

Bu seferki sessiz direnişin fazla uzadığının ikimiz de farkına varırız, ama bu sürüp gidenin seyrini değiştirmez. Bu tür durumlarda ya benim canciğer bir arkadaşım ya da yakın bir akrabamız çat kapı geldiğinde, olanı biteni çaktırmamak için, birbirimizle yalnızca bizim anlayabileceğimiz bir soğuklukla konuşuruz. Misafir gidince buzları iyice eritip derin sohbetlere dalarız. Ama bu defa gelen telefonları, sırf birbirimizle konuşmamak için, diğerinin evde olmadığını söyleyerek kapatmaya kadar vardırırmışızdır işi.

Onun bu kararlı öfkesini nasıl dindireceğimi uzun uzun düşünürüm. Tiyatro çalışmasında bir türlü yıldızımın barışamadığı, ha bire sözcükleri yutuyor olduğum için azar üstüne azar işittiğim sizden, tiyatronun parasal kaynaklarının kısıtlanması yüzünden yaşadığınız sıkıntıları dinlerken aklıma parlak bir fikir gelir. Annemin, kostümlerimiz konusunda bize yardımcı olabileceğini, hatta dekorların da üstesinden gelebileceğini ve böylelikle dışarıdan bir terziye boş yere para vermeyeceğimizi söylerim. Annem sevmez böyle oldubittiye getirilen işleri, ama bu göze alınmalıdır. Çıkışta siz beni dolmuş durağına kadar arabanızla bırakırken terzi işi halledildiği için mutlusunuzdur.

Akşam eve geldiğimde kendisiyle konuşmak istediğimi söylerim. Söze, sizinle aramdaki gerilimden, yolunda gitmeyen çalışmalarımızdan girerim. Kostüm ve dekor için birkaç parça dikiş işini yapabilirse hem sizinle hem de diğer oyuncularla aramın düzeleceğinden bahsederim. Abartılı oynarım, o da bunun kolayca farkına varır. Bana sormadan kahve yapmak için kalkar. Kahvenin yanında iki dilim limonlu kekle gelip televizyonun sesini iyice kısar. İşlerinin biraz olsun açılır gibi olduğundan bahseder, haftada en fazla bir ya da iki gününü bizim zamazingomuza ayırabileceğini anlatır. Ben de yalnızca cumaları ve cumartesileri çalışıyor olduğumuzdan, bir kez ölçü almaya gelmesinin yeteyeceğinden, kumaş işini kendimizin halledeceğinden, gerekirse ikinci provalar için arkadaşların eve gelebileceklerinden bahsederim. Her zamanki kararlı aksiliğiyle karşı çıkar. Evde kalabalık ve dağınıklık istemediğini, gerekirse kendisinin yeniden tiyatroya geleceğini söyler. Barışmışızdır. Erken yatmaya karar veririz.

İki hafta aradan sonra ilk kez kahvaltılı masasına beraber otururuz. Grupta neler yaşandığını anlatırım. Keyfi yerindedir, yeni aldığı işlerden bahseder. İşlerin yolunda gidiyor olması onun mutlu olmasına yeter. Dikişe gittiği evlerin genellikle kocasının rızası dışında evden dışarı çıkamayan hanımları taksi parasını peşin verir, evlerine çağırırlar annemi. Özene bezene öğle yemekleri, akşamüstü çaylarının yanına da çeşit çeşit pasta, börek hazırlarlar. Annem de huyunu suyunu iyice öğrendiği kadınların ölçülerini alırken araya diğer müşterilerinin kendisine neler hazırlayıp sun-

duklarını sıkıştırır. Bunları ve kadınların kimse-
lere anlatmamasını sıkı sıkı tembihledikleri en
saklılarını, kahvaltıda, akşam yemeğinde ya da
keyif kahvelerimizi içerken bana kıs kıs gülerek
anlatır. Ben giyinirken bunlardan bir tanesini
daha yumurtlayıvermiştir. Ama yine de uzak-
lığımızı koruruz.

Takside, oyunun ilk sahneleniş tarihini, kos-
tümünün ne zamana yetişmesi gerektiğini ve rolü-
mün inceliklerini konuşuruz. Erken gidip çayı-
mızı içerken onu oyun arkadaşlarımla tanıştı-
rırım. Annem bir çırpıda önceden seyrettiği oyun-
larda hangi rollerde, nasıl oynadıklarını sıralaya-
rak hem beni hem de onları şaşırır. Oynuyordur.
Diğer oyuncu arkadaşlarım da herkes gibi, yalnız
kaldıkları ilk on beş dakikada hayatlarındaki en
gizli saklıyı sıralarlar anneme. Annem de bu
anlatılanları benim dışımda kimselere anlatmaz,
saklar. Siz geldiğinizde her zamanki kibirli hali-
nizle selamlaşp üzerinizi değiştirmeye gidersi-
niz. Annemle, herkesin yanında sizi rahat rahat
çekiştiremeyince, arkanızdan göz kırpışırız, o
kadar.

Biz sahnede, elimizde metinlerimizle ağır
aksak oynarken, siz annemle oturup bizi seyre-
der, kostümlerin nasıl olması gerektiğini konu-
şursunuz. Annem yanında getirdiği patronlara
notlar alır. Sonradan sizden öğreneceğime göre,
konfeksiyon ve seri üretim terzileri nasıl etkile-
diyse, televizyon için çekilen dizilerin de benzer
şekilde tiyatroları etkilediğini anlatır size. Sizin
ona neler anlattığınızsa hâlâ sır.

Ara verdiğimizde torbasından çıkardığı pey-
nirli poğaçalar ve havuçlu kek, sizden çok beni

şşırtır. Hangi arada onca şeyi yaptığına aklım ermez bir türlü. Hepimiz sahneden ayaklarımızı sarkıtıp elimize tutuşturduklarını gülüşe gülüşe yerken, her keyifli ânımızda yaptığımız gibi, oyundaki karakterlerin mevcut durumumuzla ilgili yorumlarını aralara katmaya başlarız. Sizi uzun zamandan sonra ilk kez bu kadar içten gülümserken görürüm.

Ara sonrasında annem sahnede hepimizin tek tek ölçülerini alıp beğendiği vücut kıvrımlarını sıralar, kambur duran sırtlarımızı düzeltir. Siz de birbirimize ne kadar uzaklıkta durmamız gerektiğini bize çalıştırır, diğer taraftan da kostümlerle ilgili aklınıza gelenleri ufacık karalamalarla anneye anlatırsınız. Bir ara seyirci koltuklarından birine geçersiniz. Kesik kesik yükselen kahkahanızdan sonra o tok sesinizle söylediğiniz kalır kulaklarda:

“Hayat dediğimiz o doğaçlama ustası yine bize oynayacağımız oyunları sufle ediyor. Baksanıza annesi başka provada, kızı başka!”

Hepimiz fırsatını bulunca arkanızdan konuşuruz. En çok da, hemen her şeyden hayata kestirme yoldan yaptığınız geçişleri ve bunları yaparkenki zorlama tavırlarınızı. Ama bu seferki doğaçlama ustalığınız hepimizin ağzını açık bırakmaya yeter. Her birimiz başka başka benzerlikler, paralellikler, akrabalıklar kurar terzilikle oyunculuk arasında; müşteriler, seyirciler, üzerimize tutuverdiğimiz kostümler, roller, sürüyle notların çiziktirildiği kâğıtlar, patronlar, iğnelemeler, sabunlamalar, makaslamalar, kırpmalar, sarkmalar, potlar; ortada bir şey yokken aslında varmış gibi davranmalar, sahneye konmuş, dikilmiş, buruştu-

rulmuş, abartılmış, yıkanmış, çekmiş, uzatılmış, beğenilmiş, temkinli yaklaşmış yorumlar, duruşlar...

Annemle o gün sahnede kostüm provam yapılırken içten ve bir o kadar da yakınızdır birbirimize. Hatalarımızın nerelerde olduğunu sıralarız. Bu yaptığımızın, bundan böyle birlikte ve mutlu geçirilecek günlerin provası olduğunu düşünürüm. Asla hiçbir oyunun provada düşünülen, heveslenen başarıyla oynanamayacağını ve hayatın asla oyunlardaki gibi gelişmediğini sonradan anlarım. Gideceği zaman onu siz uğurlar, yine sonradan sizden öğreneceğime göre, kapıda kostüm, dekor ve diğer ayrıntılar üzerine konuşursunuz. Günler sonra size kostüm ve dekor işini annemin yapamayacağını söyleyip bu yüzden de başka bir çözüm düşünmemiz gerektiğini anlattınca, çok üzülür ve şaşırırsınız. Kafanızda bir türlü yerli yerine oturtamadıklarınızdan birkaçı daha yerini bulmuş olur, o kadar. Bu da sizi mutlu etmeye yetecektir.

Annemin, o gün tiyatrodan çıkarken benimle ilgili size söylediklerinden aklınıza takılan ‘güya’ ve ‘marifet’ sözcükleri, hiç ağzından düşürmediği sözcüklerdir. *Güya*, annemin doğal olmadığına inandığı ve sahte bulduğu her şeyin önüne getirdiği eklerden biridir. Kesik uçlu eldivenlerime *güya eldiven*, beğenmediği şarkıcılara, *güya sanatçı*, şekerini tutturamadığım kahvesine *güya orta*, geç kalıp da ‘prova biraz uzayacak’ diye aradığımdan sonraki kavgamızda *güya provalarımın* sayısının arttığını söylemesi gibi... *Marifet* ise annemin akıl sır erdiremediği, kiminin adını

söyleyemediği, kiminin ise adını bile bilmediği şeylere taktığı addır. *Marifet*, çoğu zaman televizyon kanallarını değiştirmeye yarar, bazen bulaşıkları yıkayan makinedir, kimi zaman marketteki ürünlerin fiyatlarını okuyan alet, mutfakta suyu kaynatan su ısıtıcısı, arada sırada dışarıya koyduğumuz termometre, bazen de masanın üstündeki kırıntıları alan el süpürgesi oluverir. Dışında tutmak için özel bir çaba gösterdiğini düşünürüm annemin bu *marifet*lerini saydıklarını. Buyur etmez hayatına. Nasıl olur da size benimle ilgili anlattıklarını *güya* ve *marifete* dayandırır, hâlâ anlayamam.

Sonraları, tüm bunlar olup biterken, oyun için gerekli terziyi bulup kostüm ve dekor işlerini halleder, ilk oyundan sonra sayısız övgüler alırız. Çıktığımız turneden keyifle dönüp sezonu kapatmaya hazırlandığımız günlerden birinde, bir oyun çıkışı beni bu sefer dolmuş durağına değil, ta evime kadar bırakırsınız. Yolda, o prova günü annemin anlattıklarından esinlenerek, *Güya Marifet* adını verdiğiniz bir oyun projesinden bahsedersiniz. O prova günü ve sonrasında olanları, aklımda kaldığı kadarıyla anlatmamı istersiniz. Üzerinde çalıştığınız, hayatla oyunun, kurguyla gerçeğin, oyuncu ile seyircinin sürekli paslaştığı, birlikte yazıp yöneteceğimiz bir oyundur. Eğer bu proje hayata geçebilirse, annemi benim oynamamı istersiniz. Bunun altından kalkabileceğimize hâlâ inanamasam da heyecanlanırım. Günlerce annemin *güyaları* ve *marifetleri* üzerine düşünür, onun geceliklerinden giyerek yatağında uyumaya kadar vardırım işi. Hele ilk oyun için anneme ulaşıp çağıracağımızı, sırf bunun için bile bu oyu-

nu sahneye koyacağımızı söylediğinizde, bu oyun içinde ne kadar kararlı olduğunuzdan iyice emin olurum. Sizin benden ısrarla yeni baştan anlatmamı istediğiniz, annemle benim, ben sahnede, o kapının eşliğinde dururken son bir kez göz kırptığımız günün akşamı, tiyatrodan çıkar, eve yollarırım. Kafamdan annemle yapacağımız olası konuşmaların defalarca provasını yaparım. Gidip ensesinden öpsem mi öpmesem mi bir türlü karar veremem.

“Özür dilerim,” demekten vazgeçer, yanına sokulur,

“Üzmesek birbirimizi,”ye karar veririm. O,

“Tamam tamam oldu bitti işte!” mi dese yoksa,

“Hadi hadi uzatma, yılışık şey!”le mi çıkışsa kestiremem. Her söylediğimden sonra oturduğu yerden sağ omzunu silker, bir tek ondan emin olurum. Beklemediğim bir şeyler yumurtlayacağı da kesin gibidir. Bu yüzden, kurtarıcı durumlar tasarlarım kafamdan. Yolumu uzatma pahasına gidip sırf o sevdiği için içi krema dolu, üstü çikolata kaplı iki-üç tane ekler alırım. Yüzündeki gülümsemeyi kestirebilirim. Aşağıdan zili çalarım. Onun yukarıdan kapıyı açmasını beklemeden apartmanın kapısını kendi anahtarım ile açıp içeri girerim. Yol boyu ezberlediklerim birden üşüşüverir aklıma. Basamakları, söyleyeceklerimi sıraya koyarak çıkarım. Sizin sık sık söylediğiniz, hayatla oyunun kol kola girdiği anları düşünürüm bir taraftan da. Kendime güvenim sürer.

Birden apartmanın ışıkları söner. Tedirgin, içeriye girerim. Evin zifiri karanlığında, tıpkı sah-

neye her çıkışımdaki hisle ilerlerim. Perdenin arasından, koşturarak evlerine ve evlerindekiyle yetişmeye çalışan insanlara bakarım. Oynamayan insanlara ve hayata. Bir süre, karşı apartmanın pencerelerinin ardında olup biteni seyrederim. Asıl hayatın açık perdelerin değil, çekili perdele- rin ardında olduğunu düşünürüm birden. Annem başka oyundadır artık ve ben elimde bir paket eklerle, onun terk ettiği hayatının provasında! Oynayamam daha fazla. Perdeleri çekerim.

Akın Sevinç

HAYAT BELİRTİSİ

'Birden apartmanın ışıkları söner. Tedirgin, içeriye girerim. Evin zifiri karanlığında, tıpkı sahneye ilk çıkışımdaki hisle ilerlerim. Perdenin arasından, koşturarak evlerine ve evlerindekiyle yetişmeye çalışan insanlara bakarım. Oynamayan insanlara ve hayata. Bir süre, karşı apartmanın pencerelerinin ardında olup bitenleri seyredirim. Asıl hayatın açık perdelerin değil, çekili perdelerin ardında olduğumu düşünürüm birden. Annem başka oyundadır artık ve ben, elimde bir paket eklerle, onun terk ettiği hayatın provasında! Oynamam daha fazla. Perdeleri çekerim.'

Hayat Belirtisi'ndeki öyküler, okuru, alışık olmadığı hayatlara buyur ediyor ve gündelik hayatın içinde saklı duran buluşmaların, kesişmelerin, dokunuşların ve kırılmaların ardından gidiyor. Sahici bir anlatım, akıcı bir dil, şaşırtıcı derecede incedelikli ayrıntılar ve kendini yer yer belli eden ironi, *Akın Sevinç*'in öykülerinin ortak özellikleri. Kimi zaman tanıdık, kimi zaman da henüz tanışmadığımız hayatların içinde dolaştıran bu öyküler, farklı anlatım yollarıyla birbirinden farklı *hayat belirtilerini* yansıtırken, ait olduğumuz sınırlardan çıkmamıza, içinde bulunduğumuz dünyaya bir de bu belirtilerin yardımıyla bakmamıza, o dünyanın içinde saklı duran farklı hayatları okumamıza yardım ediyor.

ISBN 975-07-0153-4

9 789750 701535

<http://www.canyayinlari.com>